

Мақұлдаймын:

Директоры

«Алтын-Консалт» ЖШС

Резанович Т.Б.

«26»

2022 г.

**«НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ӘУЕЖАЙЫ»
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫН
КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ДЕҢГЕЙІН БАҒАЛАУ
БОЙЫНША ЖӘНЕ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МЕН ОНЫҢ
КОМИТЕТТЕРІНІҢ ҚЫЗМЕТІ ЕСЕП, АТҚАРУ
ОРГАНЫНЫҢ**

Корпоративтік басқарудың жалпы рейтингі және құрамдауыштар бойынша рейтингтер

№	Құрамдауыштың атауы	Құрамдауыш рейтингі, балл				
		Макс.	Нақты	Салмағы, %	Коэфф.	Рейтингтік %
1	Меншік құрылымы және жалғыз акционердің әсері	26	25,5	5	5,20	4,91
2	Директорлар кеңесінің құрылымы және жұмыс тәжірибесі	93	75,5	20	4,65	16,24
3	Атқарушы органның қызметі	37	30	20	1,85	16,22
4	Қаржы-мүдделі тұлғалардың құқығы	57	47,5	5	11,40	4,17
5	Қаржылық ашықтық және ақпаратты ашу	77	54,25	10	7,70	7,05
6	Компанияның тәуекелдерді басқару жүйесі (ТБЖ), ішкі аудит қызметінің жұмысы (ІАҚ), ТБЖ мен ІАҚ компанияның басқару органдарымен өзара іс-қимылы	118	101,25	15	7,87	12,87
7	ІНҚ, қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарын, стратегия, жоспарлау және есептілік бойынша құжаттарды талдау	44	40,75	15	2,93	13,9
8	Компанияның корпоративтік басқару қағидаттарына бейімділігі	13	10,3	5	2,60	3,97
9	Корпоративтік хатшы жұмысының тиімділігі, АҚ заңнама талаптарын сақтау	9	8,5	5	1,80	4,73
	Жиыны	474	393,6	100		84,1

Корпоративтік басқарудың жалпы рейтингі және құрамдауыштар бойынша рейтингтер

Талдаудың жекелеген түйінді құрамдауыштары бойынша рейтингті айқындау талдаудың тиісті кіші құрамдауыштары бойынша скоринг карталарын толтырғаннан кейін алынған баллдардың жалпы саны негізінде жүзеге асырылды.

Алынған нәтиже осы талдау құрамдауышы бойынша мүмкін болатын ең көп ұпай санымен, содан кейін рейтинг шкаласымен құрамдауыштар салмағының пайыздық қатынасында есептеледі.

Талдаудың жекелеген түйінді құрамдауыштары бойынша Қоғамның корпоративтік басқару деңгейінің есептелген жалпы рейтингі 84,1% құрайды немесе корпоративтік басқару деңгейінің рейтингтік бағалау шкаласы бойынша **KZCG6** сәйкес келеді.

Меншік құрылымы және жалғыз акционердің әсері

Кіші құрамдауыш бойынша рейтинг 98%

№	Кіші құрамдауыш атауы	Кіші құрамдауыш рейтингі		
		Максималды	Нақты	%
1	Меншік құрылымының ашықтығы	3	3	100
2	Ақпаратты алу және бағалау құқығы	7	7	100
3	Дивидендтік саясат	9	8,5	94
4	Жалғыз акционердің функцияларын іске асыру	4	4	100
5	Жалғыз акционерге қызмет көрсету	3	3	100
	Жиыны	26	25,5	98

Осы блок шеңберінде тиімді корпоративтік басқару Жалғыз акционердің құқықтарын қорғауды қамтамасыз етуді көздейді. Сонымен қатар, осы кіші топта дивидендтік саясат, меншік құрылымының ашықтығы және қоғамды басқаруға қатысу құқығы қарастырылады. Жалғыз акционердің құқықтарына қатысты Блок акционердің құқықтарын бұзумен байланысты тәуекелдердің туындау мүмкіндігін қарастырады.

Меншік құрылымы және жалғыз акционердің әсері

БАҚЫЛАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

"Меншік құрылымы және Жалғыз акционердің әсері" құрамдауышы акционердің құқықтары мен акционерлік капитал құрылымын зерделеуге, сондай-ақ Жалғыз акционердің корпоративтік басқару практикасына әсерін зерттеуге бағытталған.

Қоғаммен меншік құрылымының және қоғамды басқаруға қатысу құқығының, Қоғам қызметі туралы ақпарат алудың айқындығын қоса алғанда жалғыз акционердің құқықтары мен мүдделерін қорғаудың корпоративтік Кодексте белгіленген қағидаты толық іске асырылады

Қоғамның атқарушы органы мен Директорлар кеңесі Жалғыз акционерге олардың құзыретіне кіретін мәселелер бойынша негізделген шешімдер қабылдау үшін ақпарат пен құжаттарды ұсынады. Сонымен қатар, Жалғыз акционердің нұсқауы негізінде атқарушы органның шешім қабылдау тәжірибесі қалыптасқан.

Директорлар кеңесінің құрылымы және жұмыс тәжірибесі

Кіші құрамдауыш бойынша рейтинг 81,2%

№	Кіші құрамдауыш атауы	Кіші құрамдауыш рейтингі		
		Максималды	Нақты	%
1	Директорлар кеңесі мүшелерінің Жалғыз акционердің мүдделерін теңгерімді ұсынуы.	8	5,75	71,9
2	Директорлар кеңесі мүшелері санының теңгерімділігі.	4	2	50
3	Тәуелсіз директорлар - ДК мүшелерінің жұмысы.	1	1	100
4	Директорлар кеңесі мүшелерінің құзыреттерінің сәйкестігі.	5	4	80
5	Директорлар кеңесі мүшелерінің оңтайлы жұмыс мерзімдері және ДК мүшелері қызметінің сабақтастығын қамтамасыз ету.	3	2	66,7
6	Директорлар кеңесінде комитеттердің болуы.	3	2,25	75
7	Директорлар кеңесі комитеттері жұмысының тиімділігін бағалау.	5	4,25	85
8	ДК комитеттерінің құрамы, ДК комитеттерінің жұмыс істеуі, тәуелсіз директорлардың ДК комитеттерінің жұмысына басшылық етуге қатысуы.	10	8,5	85
9	Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігі.	16	12,5	78,1
10	Директорлар кеңесі жұмысының мерзімділігі, жоспарлауы және жүйелілігі. Директорлар кеңесі мүшелері жұмысының белсенділігі.	8	7,5	93,8
11	Директорлар кеңесі мүшелерінің пайымдаулары мен бағалауларының объективтілік дәрежесі.	3	3	100
12	Директорлар кеңесінің отырыстарын ұйымдастыру процедуралары, отырыстарды өткізу тәртібі, Директорлар кеңесі туралы ереже.	19	18,25	96,1
13	Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақы жүйесі.	8	4,5	56,3
Жиыны:		93	75,5	81,2

Тиімді корпоративтік басқару стратегиялық басқару органы - Директорлар кеңесінің болуын және жұмыс істеуін болжайды. Стратегиялық басқарудан басқа, Директорлар кеңесінің қызметі атқарушы органға тиімді бақылауды қамтамасыз етуге бағытталған. Директорлар кеңесі Компанияның Жалғыз акционеріне есеп береді.

Директорлар кеңесінің құрылымы және жұмыс тәжірибесі

БАҚЫЛАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

"Директорлар кеңесінің құрылымы мен жұмыс тәжірибесі" құрамдауышы Директорлар кеңесінің құрамын, ДК мүшелерін сайлау тәртібін, Директорлар кеңесінің Стратегиялық жоспарлау функцияларын орындауын, оның жұмысының тиімділігін бағалауды, сондай-ақ ДК мүшелеріне сыйақы беру тетіктерін және олардың қызметінің сабақтастығын зерделеуге бағытталған.

Директорлар кеңесінің құрамы Жалғыз акционердің мүдделерін теңдестірілген түрде білдіреді. Директорлар кеңесі Қоғамды тиімді басқару қағидатын басшылыққа ала отырып, қажетті шешімдерді уақтылы қабылдайды. Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері жеткілікті білім мен дағдыларға ие.

Бұл ретте өкілеттіктердің мерзімінен бұрын тоқтатылуы және директорлар кеңесі мүшелерінің жиі ауысуы байқалады. Директорлар кеңесіне кандидаттарды таңдау саясаты жоқ. Басқарма мүшелерінің құзыретін дамыту жоспарлары әзірленбеген.

Директорлар кеңесі отырыстарының хаттамаларын зерделеу тәуекелдерді басқару мәселелеріне жеткіліксіз көңіл бөлінетінін көрсетеді. Атап айтқанда, тәуекелдер туралы есептерді Директорлар кеңесі бекітпейді, бірақ ескеріледі. Сондай-ақ Қоғамның жылдық есебінің жоқтығы туралы мәселе көтерілген жоқ және талқыланбаған.

Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің құрылымы және жұмыс тәжірибесі

Кіші компоненттер бойынша рейтинг:

- 1) Директорлар кеңесінің Ішкі аудит комитеті - 90%
- 2) Директорлар кеңесінің Стратегиялық жоспарлау және инвестиция комитеті- 80%

Директорлар кеңесі мүшелерін бағалау

№	Директорлар кеңесінің мүшесі	Компонент рейтингі, балл		
		Максималды	Нақты	Рейтингтік %
1	Камалиев Берик Сайлауович Жалғыз акционердің өкілі, Директорлар кеңесінің төрағасы	33	32,5	98,5
2	Ташенев Бахытбек Хакимович - уәкілетті органның өкілдері-ҚР ҚМ ММЖК	27	26,5	98,2
3	Ластаев Талгат Тлеубекович Жалғыз акционердің өкілі	27	26,5	98,2
4	Тажимуратов Габит Калиевич Қоғамның Бас директоры	27	27	100
5	Сатжанов Кенжебай Тәуелсіз директор	27	26,25	97,2
6	Оксикбаев Омархан Нуртаевич Тәуелсіз директор	27	26,5	98,2
7	Таженова Жұлдузай Ахметовна Тәуелсіз директор	27	26,5	98,2
8	Бекмурзин Александр Байджигитович Тәуелсіз директор	27	26,5	98,2

Қоғамның Директорлар кеңесі жанынан Аудит және стратегиялық жоспарлау және инвестициялар жөніндегі комитеттер құрылды. Комитеттер Директорлар кеңесінің консультативтік-кеңесші органдары болып табылады. Комитеттер әзірлеген барлық ұсыныстар кеңестік сипатта болады және Директорлар кеңесінің қарауына жіберіледі.

Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің құрылымы және жұмыс тәжірибесі

БАҚЫЛАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

Директорлар кеңесінің жанындағы комитеттер Директорлар кеңесінің құзыретіне жатқызылған не Қоғамның атқарушы органының қызметін бақылау тәртібімен Директорлар кеңесі зерделейтін мәселелерді тереңдете пысықтау және Қоғамның Директорлар кеңесі мен атқарушы органына қажетті ұсынымдарды әзірлеу үшін құрылған.

Жалпы алғанда, Комитеттер өз жұмысының есепті кезеңінде Қоғамның алдына қойылған міндеттерге қол жеткізу үшін Директорлар кеңесімен және атқарушы органмен, сондай-ақ корпоративтік қатынастардың барлық мүдделі тұлғаларымен белсенді өзара іс-қимыл жасады.

Стратегиялық жоспарлау және инвестициялар комитеті талдауға ұсынылған Ұйымдық құрылымда Ұшу қауіпсіздігі инспекциясы Басқарма төрағасының пайдалану жөніндегі орынбасарына бағынатынына назар аударуы керек. Дегенмен, қауіпсіздікті басқару жөніндегі нұсқаулықтың (ICAO DOC 9859) ұсынымдарына сәйкес құрылымның мұндай түрі операциялық және өндірістік қызметтерге бағынбауы керек.

Тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша Аудит жөніндегі комитет мүшелері бақылау мәселелерін және Қоғамның тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау бойынша тиісті жоспарларын қарау үшін Компания басшылығымен тұрақты кездесулер өткізуі қажет.

Атқарушы органның қызметі

**Кіші құрамдауыш бойынша рейтинг
81,1%**

№	Кіші құрамдауыш атауы	Кіші құрамдауыш рейтингі		
		Максималды	Нақты	%
1	Компанияның атқарушы органы мүшелерінің құрамы, саны және құзыреті.	4	4	100
2	Атқарушы органның жұмыс істеуі, жауапкершілік және есептілік.	3	3	100
3	Атқарушы орган мүшелеріне сыйақы беру жүйесі.	11	8	72,7
4	Компанияның операциялық қызметіне Жалғыз акционер мен Директорлар кеңес мүшелерінің ықпал ету дәрежесі.	4	3,5	87,5
5	Атқарушы орган жұмысының тиімділігі, атқарушы орган мүшелерінің арасында функциялар мен жауапкершілікті бөлу.	5	3,75	75
6	Атқарушы органның жұмыс тәртібі, Атқарушы орган туралы ереже.	10	7,75	97,5
Жиыны:		37	30	81,1

Директорлар кеңесі айқындаған стратегиялық міндеттерді орындау көп жағдайда Қоғамның атқарушы органының қызметіне байланысты болады. Компанияның көптеген тәуекелдері басқарудың тиімділігімен байланысты.

Атқарушы органның қызметі

БАҚЫЛАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

Директорлар кеңесі айқындаған стратегиялық міндеттерді орындау көп жағдайда Қоғамның атқарушы органының қызметіне байланысты болады. Компанияның көптеген тәуекелдері басқарудың тиімділігімен байланысты.

Қоғамның ағымдағы қызметіне басшылықты Қоғамның Басқармасы жүзеге асырады.

Басқарма төрағасы мен мүшелері жоғары кәсіби және жеке қасиеттерге, жақсы іскерлік беделге ие, этикалық нормаларды сақтайды.

Басқарма төрағасының ұйымдастырушылық қабілеті бар, сонымен қатар Жалғыз акционермен, Директорлар кеңесімен, қызметкерлермен және басқа да мүдделі тараптармен белсенді өзара әрекеттестікте жұмыс істейді және олармен сындарлы диалог құрады.

Жалпы алғанда, Атқарушы органның талданған кезеңдегі қызметінде оң динамика бар. 2019-2021 жылдар қорытындысы бойынша Қоғамның Даму жоспарында белгіленген негізгі тиімділік көрсеткіштеріне қол жеткізілді.

Алайда, бүкіл талданған кезең ішінде Басқарма Директорлар кеңесі бекіткен Жылдық есептің дайындалуын қамтамасыз еткен жоқ.

Қаржы-мүдделі тұлғалардың құқықтары

**Кіші құрамдауыш бойынша рейтинг
83,3%**

№	Кіші құрамдауыш атауы	Кіші құрамдауыш рейтингі		
		Максималды	Нақты	%
1	Қаржы-мүдделі тұлғалардың құқықтарын қорғау тетіктері.	1	0,75	75
2	Компанияның қаржы-мүдделі тұлғаларының міндеттері.	3	2,5	83,3
3	Компанияның қаржы-мүдделі тұлғаларға қатысты тең мүмкіндіктер қағидатын ұстанушылық дәрежесі.	6	5,25	87,5
4	Қаржы-мүдделі тұлғалармен қатынастарды, олардың құқықтарын, міндеттерін, жауапкершілігін реттейтін кодекстер мен компания саясаттарының тиімділігі.	4	3,25	81,3
5	Компаниядағы құпия ақпаратты қорғау.	3	3	100
6	Мүдделер қақтығысын болдырмау жөніндегі процедуралар.	18	17,5	97,2
7	Компания қызметкерлері туралы ережелер.	8	4,75	59,4
8	Тұрақты даму қағидаттары.	2	1,5	75
9	Орнықты даму жөніндегі қызметтің жүйелілігі.	12	9	75
Жиыны:		57	47,5	83,3

Қоғамның қызметі Қоғамға және басқа да мәселелерге қатысты өздерінің қаржылық және қаржылық емес мүдделері бар қаржылық-мүдделі тұлғалар ретінде айқындалатын көптеген стейкхолдерлермен тығыз байланысты.

Қаржы-мүдделі тұлғалардың құқықтары

БАҚЫЛАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

Қоғам қызметі Қоғамға қатысты өзінің қаржылық және қаржылық емес мүдделері бар қаржылық-мүдделі тұлғалар ретінде айқындалатын көптеген стейкхолдерлермен тығыз байланысты.

Қоғам ұзақ мерзімді құнды өсіруге ұмтыла отырып, экономикаға, экологияға және қоғамға өз ықпалының маңыздылығын сезінеді, мүдделі тараптар мүдделерінің теңгерімін сақтай отырып, ұзақ мерзімді кезеңде өзінің орнықты дамуын қамтамасыз етеді. Бұл қоғамның тұрақты даму қағидаттарына бейімділігін көрсетеді.

Компанияның ашықтығы және оның қызметінің барлық аспектілері туралы ақпаратты ашуы компанияның мүдделі тараптармен өзара әрекеттесуінің маңызды бөліктерінің бірі болып табылады. Осыған байланысты Жылдық есепті дайындау Қоғамның ашықтығының көрсеткіштерінің бірі болып табылады.

Ең жақсы тәжірибе қаржылық емес есеп беру саласындағы халықаралық стандарттарға сәйкес тұрақтылық есебін дайындау болып табылады. Компания есептері түсініктілікке, қолжетімділікке және мазмұнға бағытталған осындай құжаттарды дайындаудың соңғы стандарттарына сәйкес болуы керек.

Қаржылық ашықтық және ақпаратты ашу

Кіші құрамдауыш бойынша рейтинг 70,5%

№	Кіші құрамдауыш атауы	Кіші құрамдауыш рейтингі		
		Максималды	Нақты	%
1	Ақпаратты ашу әдістері.	12	6	50
2	Ақпаратты ашу процедуралары.	13	9	69
3	Компания туралы ақпаратты ашу көздері.	4	4	100
4	Компанияның жылдық есептері.	4	0	0
5	Компанияның интернет-сайтының тиімділігі.	4	2,25	56
6	Компанияның ақпараттық саясаты.	5	4	80
7	Компанияның қаржылық есептілігінің қолжетімділігі мен сапасы.	13	10,75	83
8	Тәуелсіз аудиторлық ұйымдарды таңдау туралы ақпаратты, тәуелсіз аудиторлық есептерді ашу.	15	13,75	92
9	Жалғыз акционер туралы, Директорлар кеңесінің және атқарушы органның мүшелері, олардың құзыреттері мен сыйақылары туралы ақпаратты ашу.	7	4,5	64
Жиыны:		77	54,25	70,5

Компанияның транспаренттілігі компанияның қаржылық және өндірістік жағдайы туралы деректерді ұсынудағы ашықтықты болжайды. Компания барлық мүдделі тараптар үшін ақпараттың дәйектілігі, уақтылығы және тең қол жетімділігі қағидаттарын ұстануы тиіс.

Қаржылық ашықтық және ақпаратты ашу

БАҚЫЛАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

Компанияның транспаренттілігі компанияның қаржылық және өндірістік жағдайы туралы деректерді ұсынудағы ашықтықты болжайды. Компания барлық мүдделі тараптар үшін ақпараттың дәйектілігі, уақтылығы және тең қол жетімділігі қағидаттарын ұстануы тиіс.

Қоғам көпшілікке қол жетімді қызмет туралы ақпаратты ашады. Қаржы мүдделі тұлғалар компанияның қызметі туралы түсінікке ие. Іске асырылатын жобалар және мүдделі тараптармен өзара қарым-қатынастар, қызметтің негізгі көрсеткіштерінің нысаналы және нақты мәндері туралы ақпарат ашылады.

Қоғамның ағымдағы қаржылық қызметі Даму жоспары мен бюджет негізінде жүзеге асырылады. Сонымен бірге, әр 7-10 күн сайын дерлік дамудың жылдық жоспарын орындаудағы өзгерістер талқылануда.

Талданып отырған кезеңде бас бухгалтерлердің әртүрлі себептермен жиі ауысуы байқалады, бұл Қоғамның бухгалтерлік қызметінің жалпы құзыреттілік деңгейіне теріс әсер етеді.

Компанияның тәуекелдерді басқару жүйесі (ТБЖ), ішкі аудит қызметінің жұмысы (ІАҚ), ТБЖ мен ІАҚ компанияның басқару органдарымен өзара іс-қимылы

Кіші құрамдауыш бойынша рейтинг

85,8%

№	Кіші құрамдауыш атауы	Кіші құрамдауыш рейтингі		
		Максималды	Нақты	%
1	Компанияның тәуекелдерін басқару саясаты.	3	3	100
2	Тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігі.	16	11,75	73
3	Бизнес-жоспарлау процесі шеңберінде тәуекелдерді бағалау.	8	6	75
4	Ішкі аудит қызметінің жұмысы. Ішкі аудиттің мақсаттары мен функциялары.	23	22	96
5	ІАҚ тексеру процесі. Компанияның ішкі аудитінің стандарттары мен нысандары.	10	10	100
6	Компанияның ішкі бақылау жүйесі.	7	6	86
7	Компания қызметкерлері мен оның мүдделі тараптары үшін тәуекелдерді басқару саласындағы қағидаттар мен тәсілдердің ашықтығы.	6	3,5	58
8	Менеджмент тәуекелі басқармасы мен ішкі аудит қызметінің Директорлар кеңесімен, атқарушы органмен және компанияның басқа да бөлімшелерімен өзара іс-қимылы.	10	8,75	88
9	Тәуекел менеджменті және ішкі аудит қызметі қызметкерлерінің құзыреті мен біліктілігі.	5	5	100
10	Тәуекел менеджменті басқармасы және ішкі аудит қызметі қызметкерлерінің біліктілігін арттыру.	8	6	75
11	Тәуекелдерді басқару басқармасы мен ішкі аудит қызметінің жұмысын жоспарлау.	7	6,25	89
12	Тәуекелдерді басқару және ішкі аудит қызметі жұмысының сапасын арттыру тетіктері.	10	8,5	85
13	Компания процедураларының комплаенсін талдау.	5	4,5	90
Жиыны:		118	101,25	85,8

Қоғамның тәуекелдерін басқарудың қолданыстағы корпоративтік жүйесінің негізгі мақсаты Қоғамның өсуі, оның кірістілігі мен тәуекелдері арасындағы оңтайлы теңгерімге қол жеткізу, сондай-ақ стратегиялық жоспарларды іске асыру және белгіленген міндеттерге қол жеткізу шеңберінде орнықты дамуды қамтамасыз ету болып табылады.

Компанияның тәуекелдерді басқару жүйесі (ТБЖ), ішкі аудит қызметінің жұмысы (ІАҚ), ТБЖ мен ІАҚ компанияның басқару органдарымен өзара іс-қимылы

БАҚЫЛАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

Корпоративтік басқарудың тиімді жүйесінде тәуекелдерді басқару жүйесі, ішкі бақылау және ішкі аудит қызметі маңызды рөл атқарады.

Компания ІАҚ-пен бірлесіп және Қоғамның Корпоративтік басқару саясаты мен Кодексінің негізгі қағидаттарына сәйкес өз тәуекелдерін бақылайды және бақылайды.

Бұл ретте Қоғамда Корпоративтік басқару кодексінде көрсетілгендей, Директорлар кеңесі емес, Басқарма бекіткен тәуекелдер тізілімінде және тәуекелдер картасында көрсетілген тәуекелдерді анықтау және бағалау бойынша жұмыс жүргізілуде.

Аудитті жоспарлау тәуекелдердің туындау ықтималдығы мен маңыздылығын алдын ала бағалауды ескере отырып жүзеге асырылатынына қарамастан, Сапа менеджменті жүйесінің (СМЖ) тиімділігі сияқты маңызды мәселелер есептерде көрсетілмеді. Сапа менеджменті принциптерін және оларды біріктіруде тәуекелдерді басқару принциптерін енгізу тәуекелдерді жүйелі түрде бақылауға, тиісті түзету және алдын алу шараларын қабылдауға, сондай-ақ ұйымның тәуекелдерін жоспарлауға және болжауға мүмкіндік береді.

ІНҚ, қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарын, стратегия, жоспарлау және есептілік бойынша құжаттарды талдау

Кіші құрамдауыш бойынша рейтинг 92,6%

№	Кіші құрамдауыш атауы	Кіші құрамдауыш рейтингі		
		Максималды	Нақты	%
1	Компанияның басқару органдарының қызметін реттейтін компанияның ішкі құжаттары, лауазымды тұлғалардың құзыреттері, құқықтары, міндеттері, жауапкершілігі.	9	9	100
2	Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің қызметін реттейтін ішкі құжаттар.	3	3	100
3	Жұмыскерлердің лауазымдық нұсқаулықтары.	4	4	100
4	Құзыреттердің қайталануы.	4	3	75
5	Компаниядағы жоспарлау процесі: даму стратегиялары, даму жоспарлары, бюджеттер.	14	12	86
6	Компаниядағы басқарушылық есептіліктің тиімділігі.	8	7,75	97
7	Компаниядағы жоспарлау және мониторинг жүйесін автоматтандыру.	2	2	100
	Жиыны:	44	40,75	92,6

Компанияның ішкі нормативтік құжаттары, сондай-ақ стратегия, жоспарлау және есеп берудің негізгі құжаттары ішкі ұйымдастырушылық байланыстарды сипаттайтын және процестерді жедел және тиімді бақылауға мүмкіндік беретін компанияның өндірісі мен басқаруы туралы маңызды мәліметтер жиынтығы болып табылады.

ІНК, қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарын, стратегия, жоспарлау және есептілік бойынша құжаттарды талдау

БАҚЫЛАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

Жарғы, сондай-ақ Қоғамның жекелеген ережелері органдардың, құрылымдық бөлімшелердің және лауазымды адамдардың заңнамаға сәйкес талап етілетін құзыреттерін, құқықтары мен міндеттерін белгілейді. Бұл Кодексте белгіленген корпоративтік басқару принциптерін, өкілеттіктерді бөлу принципін іске асыруды қамтамасыз етеді.

Қоғам жыл бойынша қызметінің негізгі бағыттарын айқындайтын Қоғамның 2020-2035 жылдарға арналған даму стратегиясының тұжырымдамасын әзірлеп, Директорлар кеңесімен бекітті. Тұжырымдама негізінде одан әрі дамытудың бас жоспары, ұзақ мерзімді бизнес-жоспар әзірленеді.

Алайда, Қоғамды дамыту стратегиясының тұжырымдамасы сайтта орналастырылмаған.

Талдау үшін ұсынылған құрылымда ұйымдық бөлімшелер өте алуан түрлі: инспекциялар, бөлімдер, қызметтер, пункттер, бөлімшелер, бөлімдер, орталық, кешен. Құрылымның өзі ыңғайсыз болып көрінеді. Директорлар кеңесі мүшелері мен атқарушы орган мүшелерінің құзыреті мен жауапкершілігінің ішкі нормативтік құжаттарда және тәжірибеде тоғысуы бар.

Жарғыда, Стратегияда, Корпоративтік басқару кодексінде айқындалған Қоғамның мақсаттары мен міндеттерін орындаудағы басым өлшемдер бойынша құрылымдық бөлімшелердің қызметіне функционалдық талдау жасау және лауазымдарын бағалауды жүзеге асыру;

Компанияның корпоративтік басқару қағидаттарына бейімділігі

**Кіші құрамдауыш бойынша рейтинг
78,8%**

№	Кіші құрамдауыш атауы	Кіші құрамдауыш рейтингі		
		Максималды	Нақты	%
1	Корпоративтік басқару кодексі.	4	3	75
2	Іскерлік этика кодексі.	5	4	80
3	Компаниядағы корпоративтік басқару тәжірибесі. Қызметкерлерді Компанияның корпоративтік мәдениетін және этикалық іскерлік қарым-қатынас қағидаттарын дамыту мәселелеріне тарту.	4	3,25	81
Жиыны:		13	10,3	78,8

Компанияның, оның қызметкерлерінің корпоративтік басқару қағидаттарына адалдығы тұтастай алғанда АҚ корпоративтік мәдениетін айқындайды. Корпоративтік мәдениеттің жоғары деңгейі тиімді менеджерлер мен талантты қызметкерлерді тартады.

Компанияның корпоративтік басқару қағидаттарына бейімділігі

БАҚЫЛАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

Қоғам Жалғыз акционердің шешімімен Корпоративтік басқару кодексін, Корпоративтік этика кодексін және заңнамаға сәйкес әзірленген басқа да қажетті құжаттарды бекітті. Олар корпоративтік басқару принциптерін анықтайды. Қоғам іс жүзінде Қоғамның Корпоративтік басқару кодексінде белгіленген корпоративтік басқару принциптерін ұстанады.

Қызметкерлерді компанияның корпоративтік мәдениетін және этикалық іскерлік қарым-қатынас қағидаттарын дамытуға тарту үшін Қоғамның кез келген қызметкері мен лауазымды тұлғасы Аудит жөніндегі комитетке немесе Қоғамның Директорлар кеңесіне құпия түрде есеп бере алатын нақты механизмді енгізу қажет. Қоғамның ішкі бақылау процедураларының немесе Қоғамның басқа саясатының бұзылуы немесе дұрыс орындалмауы, сондай-ақ алаяқтық, ұрлық, заңды бұзу жағдайлары туралы.

Корпоративтік хатшы жұмысының тиімділігі, АҚ қойылатын заңнама талаптарын ұстану

**Кіші құрамдауыш бойынша рейтинг
94,5%**

№	Кіші құрамдауыш атауы	Кіші құрамдауыш рейтингі		
		Максималды	Нақты	%
1	Корпоративтік хатшының қызметі мен функциялары	4	4	100
2	Мүдделер қақтығысы, корпоративтік хатшының міндеттерін қоса атқару.	1	1	100
3	Заңнама талаптарына сәйкес Қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында ақпаратты уақтылы ашу	4	3,5	87,5
Жиыны:		9	8,5	94,5

Корпоративтік хатшы Компанияны корпоративтік басқарудың негізгі тұлғаларының бірі болып табылады, ол компанияның корпоративтік басқару мәселелері бойынша заңнама мен ішкі құжат талаптарының сақтауын қамтамасыз етеді.

Корпоративтік хатшы жұмысының тиімділігі, АҚ қойылатын заңнама талаптарын ұстану

БАҚЫЛАУЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

Қоғамда Директорлар кеңесі тағайындайтын және ЖҰӨ бойынша да, іс жүзінде де Директорлар кеңесіне есеп беретін Корпоративтік хатшы бар. Корпоративтік хатшының міндеттерін біріктіретін мүдделер қақтығысы жоқ. Корпоративтік хатшы ақпаратты ашу процесін бақылайды.

Хаттаманың ақпараттық мазмұнын арттыру мақсатында Корпоративтік хатшыға Директорлар кеңесі отырыстарының хаттамаларын толығырақ ресімдеу ұсынылады.

Директорлар кеңесінің жұмыс жоспарын орындау мерзімдерінің сақталмауы бар. Директорлар кеңесінің уақтылы шешім қабылдамауы бүкіл корпоративтік басқару жүйесінің жұмыс істеуіне әсер етеді. Осыған байланысты, корпоративтік хатшы мұндай фактілердің себептерін егжей-тегжейлі талдауды талап етеді.

Корпоративтік басқару саласындағы үздік әлемдік тәжірибеге мониторинг жүргізу және Қоғамдағы корпоративтік басқару тәжірибесін жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу. Корпоративтік басқару кодексінің талаптарына сәйкес Қоғамның интернет-ресурсында Директорлар кеңесінің қызметі туралы қажетті ақпаратты уақтылы орналастыру.

Корпоративтік басқарудың жалпы рейтингі және құрамдауыштар бойынша рейтингтер

Осылайша, талдаудың жекелеген түйінді құрамдауыштары бойынша Қоғамның корпоративтік басқару деңгейінің есептелген жалпы рейтингі **84,1%** құрайды немесе корпоративтік басқару деңгейінің рейтингтік бағалау шкаласы бойынша **KZCG6** сәйкес келеді. Төменде рейтинг шкаласының диапазоны берілген.

Шкала рейтингов	
<i>Диапазон %</i>	<i>Рейтинг</i>
100-91	KZCG7
90-76	KZCG6
75-61	KZCG5
60-46	KZCG4
45-31	KZCG3
30-16	KZCG2
15-0	KZCG1

KZCG6 деңгейінің рейтингін корпоративтік басқарудың жоғары деңгейі бар компаниялар алады. Осы деңгейдегі компаниялар жоғары дәрежеде Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтайды, қабылданған Корпоративтік басқару кодексінің негізгі қағидаттарын ұстанады. Бұл рейтинг акционердің және басқа да үлестес тұлғалардың құқықтарына қысым жасаумен байланысты тәуекелдердің ең аз мөлшерін, Директорлар кеңесі, Басқарма жұмысының ашықтығын, корпоративтік басқару рейтингін беру сәтіндегі Компания қызметі туралы деректердің ашықтығын растайды. **CG6** деңгейіндегі корпоративтік басқару рейтингі инвестициялық-тартымды болып келеді.